

**De twintigste eeuw** bracht ons neonlicht, antibiotica, de computer en kernenergie. Naarmate deze eeuw voortschreed, drong de techniek steeds verder door in onze samenleving. In deze eeuw maakten basistechnologieën zoals petrochemie, elektriciteit en telefonie een enorme groei van produktiviteit mogelijk. Industrialisering deed het grootbedrijf ontstaan, dat op zijn beurt een nieuwe vorm van management vereiste. De kantoorsector bevond zich al in de jaren dertig in zo'n vergevorderde staat van mechanisering, dat die de basis vormde voor de latere computerrevolutie.

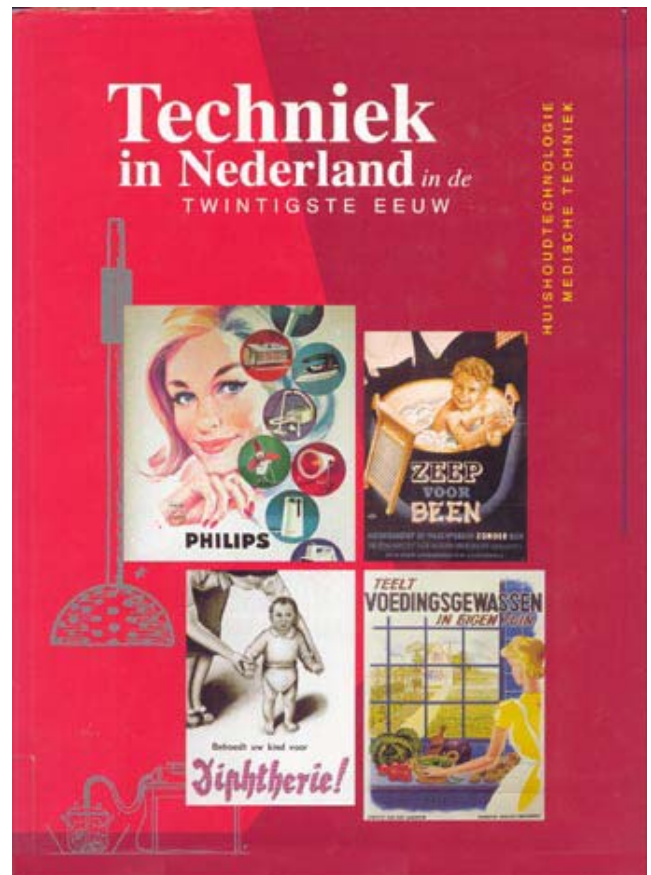
Maar nu, aan het einde van deze eeuw, lijkt het alsof wij te vroeg hebben gejuicht: grote ingrepen blijken nodig om de schade aan de natuur op te vangen, die vorige generaties hebben aangericht. Kijken wij terug op de verworvenheden van deze eeuw, dan constateren we een spectaculaire omslag in ons denken over techniek. Niet langer geldt: kunnen wij wat wij willen, maar: willen wij wat wij kunnen'?

---

De nieuwe zevendelige serie **Techniek in Nederland in de twintigste eeuw** vervolgt het spoor dat door de succesvolle serie **De geschiedenis van de Techniek in Nederland**. De wording van de moderne samenleving 1800-1890 is uitgezet. Nieuwe ontwikkelingen binnen waterstaat, landbouw, stad, transport, massamedia en medische techniek worden beschreven en binnen hun sociale context geplaatst. Opnieuw staat de wisselwerking tussen techniek en maatschappij centraal, maar dan in een geheel nieuw perspectief. Techniek schiep voor ons allemaal nieuwe kansen en mogelijkheden, maar zij verstoort ook maatschappelijke processen en natuurlijke evenwichten. Deze nieuwe serie maakt de balans op van de modernisering, met haar kansen en keerpunten, verworvenheden en risico's. **Techniek in Nederland in de twintigste eeuw** wil daarmee een brug slaan tussen maatschappij en techniek, als voorbereiding op de volgende eeuw.

---

**Techniek in Nederland in de twintigste eeuw** is het resultaat van een grootschalige samenwerking van negen universiteiten en tal van bedrijven, overheids- en onderzoeksinstellingen, branche-organisaties en andere maatschappelijke organisaties.



De uitgave kwam, evenals **Geschiedenis van de techniek in Nederland**. De wording van de moderne samenleving 1800-1890, tot stand onder auspiciën van de *Stichting Historie der Techniek*.

Over de vorige serie: '... een schitterend overzichtswerk en een uniek researchproject...' *Elsevier*

'... als er één studie in Nederland is die demonstreert hoe interessant en hoe relevant techniekgeschiedenis voor de algemene geschiedenis kan zijn, dan is het wel dit collectieve produkt van historici en ingenieurs...'

*Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*

STCHTING HISTORIE DER TECHNIEK  
WALBURG PERS, 2001

ISBN 90.5730 067 2

## 2

# Medische Techniek

onder redactie van E.S. Houwaart

Van medisch instrument naar medisch-  
technologisch systeem

*E.S. Houwaart*

Het ontstaan van technologische structuren

*E.S. Houwaart*

Elektrotherapie en röntgenstralen in de jaren  
1895-1914

*E.S. Houwaart*

De stabilisering van de röntgenpraktijk 1914-  
1940

*E.S. Houwaart*

Nieuwe structuren in de gezondheidszorg  
1920-1940

*E.S. Houwaart*

Wederopbouw en expansie

*E.S. Houwaart*

De echografie in Nederland: de eerste vijftien  
jaar

*E.S. Houwaart en S. Kruisinga*

Epiloog

*E.S. Houwaart*